

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת האזינו שבת שובה, תשפ"ד

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 6:45	Manchester, UK - 6:53
Brooklyn, NY - 6:35	Monsey, NY - 6:35
Chicago, IL - 6:28	Montreal, Quebec- 6:47
Houston, Texas - 7:00	Passaic, NJ - 6:34
Johannesburg, S. Africa- 5:45	Toronto, Ontario - 6:57
Lakewood/Deal, NJ - 6:36	Yerushalayim - 6:00
London, UK - 6:44	Zurich, Switzerland - 7:00
Los Angeles, CA - 6:31	

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

האזינו שבת שובה

הוצאת הכף והמחתה

מצינו בתורה חומר כניסה לק"ק שהותר רק פעם בשנה, והקשו אמאי שרי ליכנס עוד פעם להוציא כף ומחתה, ולא ישאיר לשנה הבא.

וע' מעינה של תורה בשם הבעש"ט כי הוצאת כף ומחתה למשמש לצדיק הוא ג"כ עבודה. וע' תבו"ש המבואר עמ' צ' שכתבו שאמר כן הבעש"ט לתבו"ש כשימש בעש"ט לתבו"ש. והביאו על בעל דרכ"ת שמקפיד להחזיר התפלין לביתו בעצמו כי גם זה עבודה, כמו הוצאת כף ומחתה.

ועוד הביאו בשם הרב אברמסקי זצ"ל כי בזיון הוא לק"ק שיהא שם כלי ריק. וכע"ז בחוקוני. וע' שע"ת קפ"ג א' בשם תפארת שמואל להסיר כלים ריקים לפני בהמ"ז.

והנה הק' אברבנאל דבשלמא מחתה צריך להשאיר עד שיגמר ענן הקטורת, וע' מאירי דף ל"א ע"ב עד שישרפו כל הבשמים, אבל עכ"פ כף היא יכול להוציא מיד.

ויש להוסיף בקו' אברבנאל דלפי ר' אברמסקי קשה יותר איך משאיר שם כף שא"צ. וכתבו כי מתפלל ביציאה ואסור להחזיק ביד בשעת תפלה. וכע"ז רבינו הלל על הספרי. וע' בסוכה מ"א ע"ב שאם אינו מצוה אסור להחזיק דבר בידו.

(וחזינו אף דבר בטל בק"ק כ"כ חמור עד שכדאי טבילה ביו"כ וכניסה במיוחד, מ"מ כוונה בתפלה דוחה).

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו ברצון
במייל bishvileihalacha@themir.org

הטעם המתוק בתפילה

הנה זכינו לראות תקופות בהם זכו בני התורה והישיבות להשגחה פרטית ומיוחדת, אכן לאחרונה רואים שנמתחה על בני התורה מידת הדין ל"ע. הרי ודאי שיש לבני תורה להתחזק ולשוב בתשובה בעניינים הנוגעים להם דייקא. והיינו עד כמה הינם מונחים בלימוד ועד כמה התאמצו בתורה, שכן לכל אחד אחד יש תשובה מיוחדת לפי דרגתו ועניינו, ומי שהוא בעל דרגה יתרה בתורה התביעה עליו גדולה יותר, ועיקר חובת התשובה הוא על תורה.

ונקדים לזה דברי הר"מ (פ"ז מתשובה ה"ג) "אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון זנות וגזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההיתול ומרדיפת הממון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן, מן הכל צריך לחזור בתשובה. ואלו העוונות קשים מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהם".

ומרבתי זצ"ל שמעתי, שעיקר חובת התשובה של הבני תורה זה על תורה. וגם שעל בני תורה ישנה תביעה לתשובה על הדרגות אותן יכלו להשיג ולא השיגו, ובמקום שאתה מוצא מעלתם הגדולה, כן היא מידת התשובה על דרגתם שיכלו להשיג ולא השיגו. ולפי כמה שיכלו לדעת ללמוד לפי עניינם ולא למדו כפי כוחותם ע"ז יש לשוב בתשובה.

וכבר שמעתי מאדם גדול אחד שאמר, שכשם שיש תביעה על ביטול תורה בסתם, כמ"כ נתבעים גם על ביטול תורה שלא היה מונח בלימוד זה גם ביטול תורה. ואין נפק"מ ביניהם, ועל הכל תובעים אותן, כמה שיכול היה להיות יותר מונח בלימוד, לדעת ללמוד, ולהתאמץ על לימודו. והיא תשובה המיוחדת לבני תורה, שהרי על המון העם אין תביעה כזו, כי אינם נמצאים במדרגה זו, אך בני תורה לפי מדרגתם, הרי תביעתם חמורה טפי, ומדקדקים עמהם על התורה שלהם שהי' להם להיות שקועים יותר.

מרו"ה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ' זצוק"ל
מתוך שיחה שמסר בפני תלמידי הישיבה במוצ"ש שובה תש"מ

קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הפטרה)

אבי סיפר לי, שבישיבת מיר היו גומרים את תפילת נעילה כמה שעות אחרי השקיעה! מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל היה רגיל למנהג זה של ישיבת מיר בחו"ל, וכשהגיע לישיבת פוניבז' הפריע לו מאוד ששם גמרו נעילה בדיוק בזמן. הוא לא היה יכול לסבול זאת.

מה עשה? כשגמרו בישיבת תפילת נעילה, היה לוקח עמו מנין של בחורים לחדר צדדי, ושם היו ממשיכים את נעילה שעתים נוספות.

מדוע? מה פשר הדבר?

ובכן, אני לתומי חשבתי שהטעם הוא משום שכל מילה של יום כיפור היא כ"כ יקרה, אפשר להשיג פרינסה, ילדים טובים, הכל. אך כששאלתי אחד התלמידים שהיה שם בישיבת מיר בחו"ל, הוא הסביר לי שזו לא הסיבה. אלא משום שהתפילה היתה להם כל כך נעימה, כל כך געשמאק, עד שפשוט לא יכלו להפסיק!

היהודים האלו כשהתפללו, לא יכלו להפסיק. זה היה כ"כ 'טעים' להם, הדיבור עם השי"ת, ההרגשה שבונים עולמות, ממש כמו אדם האוכל מאכל ערב ואינו מסוגל להפסיק.

(בזמן זה של תפילת נעילה, היה מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל מסתובב בין ספסלי בית המדרש ובוחר את פניהם של תלמידי הישיבה. כאשר היה רואה בחור שנראה שנחלש מחמת התענית, היה שולח אותו מיד לאכול בביתו, שם הייתה הרבנית הצדקנית ע"ה טורחת ומכינה אוכל לבחורים.)

הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל
(מתוך הספר נפש חיה)

דרשו'ה בהמצאו

אנו בעצומם של הימים הנעלים ביותר ששייך, כדאיתא בר"ה (יח). "והכתיב דרשו'ה' בהמצאו, התם בציבור הכא ביחיד, ויחיד אימת אמר רבה בר אבוא אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ".

"עד דאתון חיין"

ואמנם התרגום מבאר שבהמצאו היינו כל ימי חיותינו, שתרגם (ישעיה נה, ו) "תבעו דחלתא דה' עד דאתון חיין, בעו מן קדמוהי עד דאתון קימין". [ולפ"ז מה שלא אמר בהמצאכם - שהוא כל זמן שאנו חיים, לפי שבא לומר שכל זמן שאתם חיים הרי הוא עמכם].

ומרן רה"י הגר"ח שמואלביץ זצ"ל אמר ע"ע שכאן בזה העולם יכול לעצום את עיניו ולומר שהוא דבוק בקב"ה, אבל לאחר פטירת האדם מי שלא התקרב לקב"ה, ירצה וישתוקק להתקרב אליו ולא יוכל. וכמובא מהגר"א שבשעת פטירת האדם זוכה לגילוי שכינה ואח"כ מסתלק ממנו, וא"א לתאר את גודל שברון הלב שמרגיש אן מהריחוק הנורא. אבל הצדיק זוכה שהגילוי שכינה ממשיכה ללוותו. וזה כוונת התרגום שכל ימי חיותנו הקב"ה אתנו ואפשר להתקרב אליו.

"בהמצאו"

אבל בגמ' מבואר שבהמצאו קאי על עשרת ימי תשובה. ואנו מאמינים בדבר השי"ת שאמר לנו ביד ישעיה הנביא, שבימים אלו כל יחיד שמתקרב אליו הקב"ה נמצא אתו. וימים אלו הם מתנה מיחדת שנתן לנו, ובסופם מגיעים ליום הכיפורים שהוא קץ סליחה וכפרה.

עדיין קודם גזר דין

והגזירה בר"ה כ"כ מוחלטת היא, עד כדי כך דאמרינן בר"ה (טז) "כמאן מצלינן האינדא אקצירי ואמריעי כמאן כר' יוסי" [דס"ל אדם נידון בכל יום]. והקשו תוס' דלרבנן דאמרי אדם נידון בר"ה וגזר דין שלו נחתם ביוה"כ, מי לא מצלינן רפאנו וברכת השנים. ותירצו בכמה אופנים: א' שבר"ה נגזר רק מתי יחלה ולא מתי יבריא. ב' שמזכירין בתוך שאר חולי ישראל, וגזר דין דרבים נקרע. ג' כאיבעית אימא דא"ר יצחק יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין.

אבל עכשיו אין צריך לכל התירוצים, אלא ברור שהשי"ת אתנו, ושומע תפילת כל יחיד ומקבל את תשובתו, שכל השערים פתוחים עכשיו.

אילו יוה"כ פ' היה פעם בשבעים שנה

ומתנה נפלאה זו שקיבלנו בימים אלו יש לנצלם כראוי. וכמו שהמחיש לנו הגרי"ס שאם היה ניתן לנו פעם בשבעים שנה כזו קירבת ה' לכל אחד באופן אישי, הרי לא היינו יודעים מה לעשות עם עצמנו, והיינו מתכוננים כבר עשר שנים קודם, והיה יוצא כ"כ הרבה ספרים ודרכים ועצות כיצד לנצלם כראוי.

והקב"ה האב הרחמן ברוב רחמיו נתן לנו בכל שנה את הימים הנעלים הללו, כמה יש לנצלם כראוי.

"אין דרכו של בורגני לפתוח בלילה"

וכשלא מנצלים את הימים המאירים האלו התביעה יותר גדולה. וכדאיתא בילקוט ישעיה (סה) עה"פ נדרשתי ללא שאלו נמצאתי ללא בקשונ, שהקב"ה קרוב ולא מבקשים ממנו, א"ר חנוניא משל למה הדבר דומה לתייר שהיה מהלך בדרך וחשכה לו [שעמד להחשיך], בא לו אצל הבורגני וא"ל הבורגני הכנס לך לבורגן מפני חיה רעה ומפני הלסטים, א"ל אין דרכו של תייר ליכנס לבורגן, כיון שהלך בא לו אישון לילה ואפלה, [וכיון שתשת חושך ויהי לילה, בו תרמוש כל חייתו יער (כבתהילים קד, כ)]. ושמע את קול הדובים והאריות וירא על נפשו וחיפש מקום מפלט עד שמצא את בית הבורגני. חזר ובא לו אצל הבורגני והיה צועק ומבקש שיפתח לו, א"ל הבורגני אין דרכו של בורגני לפתוח בלילה ולקבל אדם בשעה זו, אני בקשתי להכניסך ולא רצית עכשיו איני יכול לפתוח לך.

כך אמר הקב"ה לישראל שובו בנים שובבים, דרשו'ה' בהמצאו, ולא היה מבקש אחד מהם לשוב, (כיון שנמסרו למלכות שנמשלו לחיות התחילו צועקים) [ואם לא מנצלים הזדמנות זו מתקיים ח"ו הפסוק] (תהילים י, א) למה ה' תעמוד ברחוק".

ע"כ עלינו לדעת ולזכור שעכשיו יש לנו הזדמנות כזו לבקש לזכות לחתימה טובה ולשנה מבורכת ולהינצל, ומלבד כל זה גם לזכות להיטהר ולהתנקות מכל העוונות. שאם האדם היה יודע מה גורם זוהמת וצחנת העבירה, [שכך כינהו הנביא (יואל ב, ב) ואת הצפוני - זה יצה"ר (סוכה נב).] - ארחיק מעליכם וגו' ועלה באשו ותעל צחנתו כי הגדיל לעשות" [שהרי א"א לעמוד ליד אדם שמלא צחן, ובא אדם ומנקהו מזה, הרי אין לך חסד גדול מזה. והקב"ה מנקה אותנו בכל שנה "כי ביום הזה יכפר עליכם" [כדאיתא בגיטין (ננ). שכיפור הוא מלשון נקיון], א"כ עלינו לשמוח ביום זה שזכינו למתנה זו.

"כי קרוב הדבר אליך מאוד"

ואיך היא הדרך לשוב בתשובה באמת? שהרי ענין התשובה הוא גם לשוב אל ה', וכיצד מתקרבים אליו.

ומתחילה צריך לדעת מה שכתוב בפרשת ניצבים לאחר פרשת התשובה [- שהיא עד ה' כמ"ש (דברים לב, ב) "ושבת עד ה' אלוקיך" -] "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, לא בשמים היא לאמור מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה, ולא מעבר לים היא לאמור מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיוך ובלבבך לעשותו" (שם יא-יד).

ולדעת רש"י קאי על התורה בכללותה. אמנם לדעת הרמב"ן קאי על מצות התשובה. [שהלשון כי המצוה הזאת, משמע דקאי על מצוה מסוימת]. וביארו המפרשים (כלי יקר ועוד) שלא יאמר האדם כ"כ התרחקתי מאתו יתברך בעוונותי ואין אחזור בתשובה. לפי שהתשובה קרובה מאוד, ודי בהחלטה אחת לזכות לתשובה, וכמ"ש בשע"ת (ש"ב י) ברגע קטן יצא מאפילה לאורה.

תשובה ע"י לימוד התורה

ולאחר שהתברר לנו שמצות התשובה קרובה לנו מאוד, עלינו לברר איך עושים תשובה. שהרי יש הרבה עיקרי התשובה, ושרשם הם החרטה על העבר והקבלה על העתיד. ויש גם דרגה של 'יעיד עליו יודע תעלמות שלא ישוב לחטא הזה עוד'. וגם צריך לדעת איך נוכל להישאר לעמוד בדרגה זו של התשובה ולא תמעד רגלינו.

והדבר הראשון הוא לימוד התורה. והוא משום שני טעמים: א' שאם לא ידע את הדינים וההלכות, כיצד יוכל לדעת את המעשה אשר ייעשה.

ב' משום שהיצה"ר תקיף באדם מאוד, וכל הזמן מנסה להכשילנו, וכמ"ש החוה"ל (שער יחוד המעשה פ"ה) 'אתה ישן לו והוא ער לך'. והעצה היחידה היא לימוד התורה, כדאיתא בקידושין (ל:): "ת"ר ושמתם נמשלה תורה כסם חיים, משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה, והניח לו רטיה על מכתו, ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתיירא ואם אתה מעבירה הרי היא מעלה נומי [צמחים - רש"י, שיחלה וסכנה לכל גופו]."

כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר הלא אם תטיב שאת [ופרש"י אם תטיב - לקח טוב, שאת-תנשא על יצרך. ועה"ת כתב כתרוממו פירושו, שאם ייטיב מעשיו ימחל לו ואם לאו ייענש בעוה"ב.]. ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנאמר לפתח חטאת רובץ ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך [שאינ יום שהוא 'שוכח' מאתנו, אלא כל משאו ומתנו הוא איך להכשיל אותנו. ובת"ח יותר מכולם כדאיתא בסוכה (נב). לפי שכל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו]. ואם אתה רוצה [עסוק בתורה- רש"י] אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו".

"ואם אתה רוצה אתה מושל בו"

ולכאורה יפלא הכפילות, שהרי כבר אמר מתחילה שאם ילמד את הלקח טוב תתנשא על יצרך כפרש"י, ומדוע שנה שוב ואם אתה רוצה אתה מושל בו. [ועיין במהרש"א מש"כ בזה]. ומבארים בזה שמתחילה אמר שבלי לימוד התורה א"א ונמסרים בידו, ועכשיו בא לומר שאפילו מי שכבר נמסר בידו וכל משאו ומתנו בו, מ"מ אם אתה רוצה, גם במצב כזה אתה יכול למשול בו. וזה לפי שהתורה קרובה אליך מאוד, ובכל מצב אפשר להתעלות וללמוד ואזי למשול ביצר ובכל תולדותיו.

נמצא שרק ע"י עמל התורה אפשר להתגבר על היצר, הן מכח קדושת התורה, והן מידיעת התורה.

ואפילו לשיטת הרמב"ן ש'המצוה הזאת' קאי על מצות התשובה, מ"מ מודה שגם על התורה נאמר 'כי קרוב אליך הדבר מאוד', שהרי למצות התשובה נצרך לימוד התורה כמשנ"ת ואם התשובה קרובה מאוד בהכרח שגם התורה בפיך ובלבבך'.

[ובעירוניו (נה) מבואר ג"כ ש'בפיך ובלבבך' קאי על לימוד התורה, שמבואר שם שלימוד התורה צריך להוציא בפיו בקול. } ואם אינו יכול שיהרהר בליבו {]

"בעת ההיא האלוקים יביא במשפט את כל מעשה"

וברגע אחד אפשר לזכות לכזו קירבת אלוקים. ותמיד הוא קרוב אלינו, אלא שבימים אלו הקרבת ה' גדולה ביותר, כהבטחת הנביא 'בהמצאו'. וכמ"ש בשע"ת (ש"ב יד) "הדרך החמישית [מתי צריך ביותר לחזור בתשובה] בעשרת ימי תשובה, הירא את דבר ה' לבו יחיל בקרבו בדעתו כי כל מעשיו בספר נכתבים, ובעת ההיא האלוקים יביא במשפט את כל מעשה על כל נעלם אם טוב ואם רע, כי האדם נידון בר"ה וגו' ד' שלו נחתם ביוה"כ".

[סתם בזה שלא רק הבינונים ממתנינים ליוה"כ לגו"ד, וכן משמע בתפילת 'ונתנה תוקף', וכ"ה דעת הגר"א. ולגבי השלושה ספרים נפתחים ביאר שזה על עוה"ב וזה על עוה"ו איך נעבור אותם.]

גם הגזירות הקשות הם מרוב רחמים

ומבקשים שיהיה ההתעוררות ע"י רחמים וחסדים ולא ע"י גזירות קשות. שהרי רק בתקופה האחרונה היו כ"כ הרבה צער ועגמת נפש. ויש לקב"ה צער כשאנו בצעה, וכמ"ש "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך" והמשיל ע"ז רבינו חיים מוואלוז'ין בדרשתו (? א"ה: עיין נפה"ח ש"ב פי"ב ויל"ע אם לזה הכוונה). לכן מלך שחלה וקבעו הרופאים שהשינה מסוכנת לחייו, ועמדו עליו להקיצו בכל מיני דרכים ואפילו בדרכים מצערים [כגון מכות חשמל וכד'], והיה שם אדם אחד שתמה מדוע מצערים את בן המלך, אמרו לו שוטה הלא את טובתו אנו דורשים שלא ימות. וגם המלך רוצה שיצערוהו כדי שלא יישן ויסתכן, אבל בוכה ע"ז שבנו הגיע לכוזה חולי צריך לצערו כ"כ.

כך קב"ה האב הרחמן שכל מעשיו הם מרחמנות, ואפילו על תשפוכת דם הרשעים אומר קלני מראשי (כמבואר בסנהדרין מו), וחפץ בטובתינו, וכשיוצאת השנה בטובה הרי הוא נחת רוח לפניו וכדכתיב (תהילים ל, ו) "חיים ברצונו".

ועתה עבודתנו היא איך נוכל להיחמם לטובה שלא יארעו מאורעות רעות רח"ל. שהרי אנו מוקפים בשונאים מכל הכיוונים, ובכל מקום ישנם כפרים מבני ישמעאל ה'; ורק אתמול היה פיגוע באזור ירושלים, והקב"ה רוצה שנתעורר. ויומיים לפני ר"ה נטבע אברך במים רח"ל. וכמה תאונות יש. ורצונו יתברך הוא שנתעורר ונקבל ע"ע להשתנות, ואז נתקרב אליו.

ובל נשכח שבשנה זו היו גם הרבה דברים משמחים, כמה עקרונות נפקדו, וכמה מעוכבי שידוך התארסו, והכל ממנו יתברך. ורצונו שיהיה לנו רק את החלק הטוב.

"מה נואלו היוצאים לפעלם"

זה עבודתנו שלא להפסיד זמנים יקרים אלו. וכמו שמביא רבינו יונה (שם) "מה נואלו היוצאים לפעלם ולעבודתם עדי ערב בימים הנוראים ימי הדין והמשפט ואינם יודעים מה יהיה משפטם". שאדם העומד לפני משפט - אפילו משפט ממון - אינו רגוע ומחפש עיצות איך להנצל.

והמוטל עלינו הוא: א' לחפש איך להנצל. ב' כמשנ"ת שהקב"ה הולך לנקות אותנו מהעוונות, והאדם כשהוא נקי הוא יותר קרוב לקב"ה וכמ"ש הרמב"ם (בפ"ז מהלכות תשובה) איך נראים מצוותיו של בעל עבירה שנקרא משוקץ ומרוחק ותועבה, ולאחר התשובה נקרא אהוב וידיד שהקב"ה מצפה למצותיו. ועלינו לברר איך עושים תשובה כהוגן וכהלכה.

"בחינת הקלות"

עיקר התשובה ידוע שהוא החרטה על העבר והקבלה על העתיד. אבל אי אפשר סתם לומר שלא ישל, לפי שצריך לדעת מה הם מכשוליו, ומה גרם לזה, ואיך יברח ממה שגרם לו להיכשל. וכגון מי שנכשל בלש"ר ובפגיעה בזולת ובראייה אסורה, יש לו לברוח מהמקום שגרם לו להיכשל. והנכשל בכעס ובכל דבר האסור יתבונן איך יגרום שלא יכעס, ואם ח"ו יכעס מה יעשה אז. וצריך להיכנס לפרטים ולפרטי הפרטים בדבר שהאדם נכשל בו.

ובעצם היה צריך קבלה על כל מצוה ממצוות התורה. וחדש לנו הגר"ם שגם קבלה על בחינות הקלות בכלל התשובה הוא.

"ברוך אשר יקים"

ויש להבין שהרי המקבל ע"ע לקיים את כל התורה כולה מלבד דבר אחד הרי הוא מומה, כמ"ש הרמב"ן ובשע"ת (א ו) ואת פושעים נמנה לפי שפרק עול אדוניו מעליו, וא"כ איך שייך קבלה על דבר אחד.

והביאור הוא שאם מקבל ע"ע דבר אחד ובשאר המצוות אינו חפץ, הרי הוא פורק עול. אלא שהקבלה כאן היינו שרוצה לקיים את כל דברי התורה, אלא שנכשל, ולכך מקבל עליו נקודות קטנות שעל ידם יבוא לכל, ואז אשריו ואשרי חלקו. וכמ"ש הרמב"ן ור"י ש"ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשותם" (דברים כח, כו) קאי על מי שמקבל לעשות הכל מלבד דבר אחד, אבל אם מקבל ע"ע לקיים את הכל כבר הוא בלל ברוך.

לימוד המוסר

והגר"ם אמר שיקבל עליו ללמוד מוסר. ויש להבין שלימוד המוסר אינו דבר משונה, לפי שמוסר הכוונה להתקרב לקב"ה, וכל התורה היא מוסר.

והיינו שיש בלימוד המוסר שני חלקים: א' ידיעת ההלכה, שכמו שצריך לדעת הלכות שבת ויו"ט וריבית, כך צריך לדעת הלכות חנופה ולש"ר ורכילות ומלבין פני חברו, כדי לדעת מה רצונו יתברך מאתנו. וע"כ המקבל עליו ללמוד שער ג' בשע"ת יראה את המצוות שעלולים להכשל בהם, ובמה שהוא נכשל יראה להתחזק. ואז הוא מתקדם כל הזמן וינצחו הסגורים.

ב' והחלק השני במוסר הוא ההתעוררות שבו, וכמ"ש הגר"א עה"פ "לדעת חכמה ומוסר" (משלי א, ב) שחכמה היינו ידיעת התורה, ומוסר היינו ההתעוררות מהתורה. ולדוגמא הלומד את מעלת השבת וקדושתה ומתעלה מאוד, עכ"ז בלא ידיעת ההלכה למעשה לא ימלט מלעבור בכל שבת על כמה איסורים כידוע מהיערות דבש (וכ"ה במהרש"א בקיצור). וע"כ יש לדעת מתחילה הלכות שבת, ואח"כ להכיר גם בתועלתה ובחומרת המחללה שהוא כעובד ע"ז.

שמירת השבת מועילה למחילת עוונות

ומדי דברנו בהלכות שבת יש לציין ששמירת השבת היא גם עיצה שיתקבל התשובה, כדאיתא בשבת (ק"ח): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחליו לו". ותמה ה"ט"ז (ברייתא הלכות שבת) ממ"נ אם חוזר בתשובה מה מועיל שמירת השבת, ואם בלא תשובה איך מועילה השבת למחול לו. וביאר דבודאי הכוונה עם התשובה, אלא שיש פעמים שלא מספיק תשובה כדמצינו (ביומא מו.) שיהי"כ פ מכפר על ל"ת ולא על כריתות ומיתות בי"ד, אמנם המשמר שבת כהלכתו יתקבל התשובה אפילו על עבירות אלו.

ואף שבישיבה צריך ללמוד את סוגיות הגמ', אבל צריך שיהיה גם סדר ללימוד ההלכה. ומי לנו גדול בישראל ועמל בתורה כמרן בעל הקה"י זצ"ל, והוא כתב באיגרת שצריך לקבוע חצי שעה ללימוד ההלכה למעשה. ובודאי שמי שלומד ס"ס בעיון, ההלכה יותר ברורה לו, אמנם מתחילה צריך שילמד משנה ברורה שידע את המעשה אשר יעשון [ואח"כ שאר ספרים].

לימוד ההלכה - מתייצב על דרך טוב

וכשלומד הלכה בכל יום ומקיים את מה שלומד, אפילו שנכשל במה שעדיין לא למד מ"מ הוא הולך בדרך טובה.

ובלימוד הלכות שבת מקיימים גם את מצות "זכור את יום השבת לקדשו".

ומדי התעורר לו איזה שאלה בהלכה ידע היכן עליו לעיין. [ובדרך אגב יש להוסיף, שההלכה שברר כשהיה לו ספק בהלכה למעשה זוכרים יותר משאר הלכות, וע"כ בהתעורר לו שאלה ישתדל לבררו ויהיה לו למזכרת]. והרי הוא נכנס במערכת של 'מקבל עליו' ואז יתעורר. וכן הוא בבין אדם לחברו שמקבל עליו ללמוד ולקיים, ואז הוא בדרך הנכונה.

ועוד יבדוק היכן נכשל ומה סיבת הכישלון, ויתרחק ממקומות התורפה לבל ישל עוה. ולזה נצרך הרבה התבוננות.

מצות האכילה בערב יום הכיפורים

והנה אנו עומדים יום קודם ערב יום הקדוש שיש בו מצות עשה מדאורייתא להרבות בו באכילה. [ויש בש"ס ארבעה מקומות מצוה להרבות באכילה]. כדאיתא בגמ' (ר"ה ט. ועוד) "דתני חייא בר רב מדפתי ועיניתם את נפשותיכם בתשעה, וכי בתשעה מתעניין והלא בעשרה מתעניין, אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב, כאילו התענה תשיעי ועשירי". [ומקבל שכר כמצווה ועושה כמ"ש תוס' (בד"ה כאילו) "כמו שצוהו הקב"ה להתענות והתענה". וכ"כ בשע"ת "כאילו נצטוה להתענות תשיעי ועשירי והתענה בהם"].

וכתב המ"ב (תר"ד א) שע"כ נכתב בלשון עינוי ולא נכתב מצות האכילה להדיא, כדי שנקבל שכר כאילו מתענים. שהרי לפום צערא אנרא (אבות ה, כו) וטוב אחת בצער ממאה שלא בצער (כדאיתא באבות דר"נ), ונקבל שכר על האכילה כמו שצמנו.

ובפסחים (סח): איתא שמר בריה דרבינא היה צם כולא שתא, מלבד פורים ושבעות וערב יוה"כ פ [ולבי שבת יש נידון מה עשה, וי"א שצם תענית חלום. ולגבי תענית חלום בערב יוה"כ פ דעת ה"ט"ז (שם סק"ב) שאי"צ לצום, שהרי האכילה ביום זה נחשב ממש כאילו צם].

האכילה מראה על שמחתו בהגיע זמן כפרתו

ובביאור מעלת האכילה ביום זה כתב בשע"ת (שער ד' ח-י) שלשה טעמים: א' שהרי יש ארבעה חילוקי כפרה, (כדאיתא ביומא פו.) שעל מצות עשה אינו זז משם עד שמוחלים לו מיה, ועל לא

תעשה תשובה תולה ויוה"כ פ מכפר, ועל כריתות ומיתות בי"ד תשובה ויוה"כ פ תולים ויסורים ממרקים, ועל חילול ה' כולם תולים ומיתה ממרקת. וע"כ מי שעבר על לא תעשה מצפה ומשתוקק ליום זה מתי יבוא ויתכפר לו. וריבוי האכילה מראה על שמחתו בהגיע זמן כפרתו ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו ויגונותיו לעונותיו.

לשמחת המצוה, ולמען נחזק בתשובה

והשנית כי בשאר ימים טובים אנחנו קובעים סעודה לשמחת המצוה כי יגדל וישגה מאוד שכר השמחה על המצוה, ומפני שהצום ביוה"כ פ נתחייבנו לקבוע הסעודה על שמחת המצוה בערב יוה"כ פ.

והשלישית למען נחזק להרבות תפילה ותחנונים ביוה"כ פ, ולשית עצות בנפשנו על התשובה ועיקריה. שאם נבוא בחלישות כבר מערב יוה"כ פ, לא יהיה לנו כוח לצום, וע"כ יש לאכול כדי שיהיה כוח לעשות תשובה אמיתית, להתבונן היכן הוא עומד, ומה תכונותיו לגבי ההמשך.

הכנה פורטא קודם יוה"כ פ

ומי שאינו זוכר את עונותיו, עליו יעץ המ"ב (תר"ג סק"ג) ללמוד חיי אדם (קמג) ודבריו קילורין לעיניים. וכן יש ללמוד את ה'על חטא' גופא, ולהתבונן מה עליו לעשות עתה. ובל נשכח שכל תשובה מועילה וכל תפילה פועלת. ואחד מעיקרי התשובה היא התפילה, להתפלל שנוכל לעמוד במה שמקבלים על עצמנו.

ועכשיו פתוחים כל השערים, אשרינו שהקב"ה נתן לנו כאלו זמנים יקרים שנוכל להתרצות אליו.

שמירת הנקיון

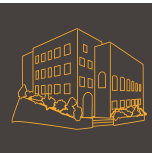
ובהתקרב יום הדין לא ימוש מנגד עינינו שפעמי הגאולה כבר קרובים, ואיך נראה ואיך נשא את פני משיח צדקנו והאבות הקדושים, שהרי נבוש מהם. ועתה שאנו מתנקים, נשמור שנשאר נקיים, ואז נוכל לקבלם בלא שום בושה. אלו הזמנים היקרים שיש לנוצלים, וכמה קרבת אלוקים ומתנות נתן לנו.

בכוונת הצום

ועצה טובה יש מבעל היסוד ושורש העבודה (שי"א פ"י), שהרי עיקר המצוה ביוה"כ פ הוא הצום, והשי"ת יתן שכולנו נוכל לצום. ולא לכולם קל לצום, [וכ"א כפי כוחותיו ולחציו] ויש שכבר חושב על האוכל בלילה, ומתי יאכל, ומחשב כמה זמן נשאר לסיום הצום... והיא מחשבת ריק שהרי כולם אוכלים בשווה, ולא תועיל לו המחשבה בעניין כלום. ומיעץ לנו שבשעה שיתעורר באדם הרגשת רעב וצימאון [שאע"פ שביוה"כ פ אנו דומים למלאכים, סוף סוף נשארים בני אדם], יחשוב שרוצה לאכול אלא שאינו אוכל משום שכך ציווה הקב"ה. וצום כזה מעולה היא מאוד, ועולה אלף פעמים על מי שלא חשב כן - אע"פ שנשאר רעב. [והוסיף שם שבשעה שכבר מותר לאכול יחשוב הלואי שימשיך עוד מצוה זו, ואי"ז לדרגא שלנו]. ויש בזה מלבד מצות הצום, גם קירבת אלוקים ע"י הצום.

ועל נעילה כתב במשך חכמה שכל המקטרגים אינם יכולים להשטיק, ואפשר אז לקרוע שערי שמים. (? א"ה: עיין מש"כ עה"פ במדבר כט, ח, ויל"ע דהוא לכאורה על כל יוה"כ פ.)

אשרנו שזכינו שהשי"ת נתן לנו כאלו זמנים טובים, ואשרי המנצלם, ובוודאי שהקב"ה ירחם עלינו ויקבל תשובותינו, ויורנו דרך תשובה, וילמדנו דרכיו, ויקיים בכולנו כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא טז, ל).

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Vidui: Not a Shopping List? Harav Hagaon Yosef Elefant shlita

As we approach Yom Kippur, we have the mitzvah of teshuvah, which is composed of four parts: charatah, azivas hacheit, vidui, and kabbalah al he'asid. The role that vidui plays in teshuvah is not, as a superficial look might indicate, akin to that of a shopping list of all the aveiros we did. Rather, part of the mitzvah of teshuvah is that a person has to speak out and express what he did. The Ramban says, in Parashas Nitzavim, that the words לא בשמים הוא ... כי המצוה הזאת ... refer to the mitzvah of teshuvah, and he explains that the passuk כי קרוב אליך הדבר מאד is discussing the two mitzvos of involved in teshuvah: vidui (בפיד) and kabbalah al he'asid (ובלבבך). So vidui is not just an announcement of what we're doing teshuvah for; it's an integral part of the mitzvah of teshuvah.

Intriguingly, the Gemara, in Yoma, describes vidui as kapparah devarim — a kapparah that comes from saying words. What kapparah is there when a person recites a list of aveiros that he did? How is he cleansing himself, which is what kapparah implies, and what is so important about articulating all our aveiros?

Another question: why do we begin vidui by referring to it as a tefillah and a techinah, in the opening phrase, אָנָּא תְּבוּא לְפָנֶיךָ, Vidui is an expression of all the aveiros we did, not a prayer to Hashem!

The answer lies in a fascinating Gemara (Sanhedrin 43b):

אמר רבי יהושע בן לוי: כל הזובח את יצרו ומתודה עליו, מעלה עליו הכתוב כאילו כיבדו להקדוש ברוך הוא.

If someone slaughters his yetzer hara and says vidui, the Gemara is saying, it's as if gave honor to Hakadosh Baruch Hu. The Gemara goes on to say that Yehoshua told Achan, בְּנֵי שֵׁים נָא כְּבוֹד, and Achan responded by confessing his sin. Again, we see that vidui is an expression of kevod Shamayim. Why is that?

Enough Pretending!

When we say the words על חטא שחטאנו לפניך, beyond enumerating the aveiros we've done, we are declaring that the cheit we did was in front of You. A person is capable of doing an aveirah only if he can ignore the fact that there is an Eibishter in the world, and that ability to ignore Hakadosh Baruch Hu creates a vacuum of ruchniyus in the world, as though the person thinks that Hakadosh Baruch Hu doesn't know what he is doing. That failure to recognize Hashem's presence is the root of cheit, and when we say vidui, we are acknowledging that everything we do is לפניך.

That expression is already a tikkun of the cheit. When a person recognizes that his action was in front of Hakadosh Baruch Hu, that itself is a kapparah, countering the root of the cheit, his pretending that there's no Borei Olam.

That's why vidui creates kevod Shamayim.

How is Hashem's majesty revealed in the world? Right now, there is a vacuum of Hakadosh Baruch Hu; we don't recognize His Presence. Gilui malchuso Yisbarach is the recognition that He is everything and everywhere: וְיָדַע כָּל פְּעוּל כִּי אִתָּה פְּעוּלָתוֹ.

When a person says Al Cheit, he recognizes that Hakadosh Baruch Hu is right there, everywhere, in his life — and that is a revelation of Hashem's majesty. Every place where we reveal that there is an Eibishter, where it might previously have seemed that He wasn't there, it's a revelation of His glory.

Hakadosh Baruch Hu created a world of hester, where it's possible to not see Him, and in our own personal lives as well, we have the ability to “conceal” ourselves from Hakadosh Baruch Hu by pretending He's not there. When we say על חטא לפניך, we're revealing Hakadosh Baruch Hu's presence in our lives, and that is a revelation of His glory.

Purification in Hashem's Presence

Teshuvah is described, in a number of places, as remembering that there is a Creator. Regarding the passuk אִשְׁרֵי אִישׁ יִרָא אֶת ה', praiseworthy is a man who fears Hashem, the Gemara (Avodah Zarah 19a) wonders whether this is referring to a man, as opposed to a woman, and the Gemara answers that no, the passuk is praising a person who does teshuvah when he is still an ish, meaning that he is still young and in possession of his full strength. Rashi explains that teshuvah means זכור את בוראך — remembering your Creator. When a person is young, it's harder to remember the Creator, because young people think that they are in charge of their own lives.

Rashi is making an incredible statement: What is teshuvah? Remembering that there is a Ribbono Shel Olam, that everything you do is in front of the Eibishter, and that He knows everything: אין שכחה לפני כסא כבודך. By doing so, you are bringing Hakadosh Baruch Hu back into your life.

Vidui is called “tefillah” and “techinah” because the essence of tefillah is standing in front of Hakadosh Baruch Hu. By bringing a person back before Hakadosh Baruch Hu, vidui recreates, redefines, and reilluminates our relationship with Him.

Tefillah is our connection and bond with Hakadosh Baruch Hu. In these exalted days of ה' בְּהַמְצֵאוֹ קְרָאוֹהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב, when Hakadosh Baruch Hu is close, we use that closeness to articulate that we're really close to Him a whole year, and everything we do is לפניך. When we acknowledge, “We stand in front of You,” we reveal Hashem's glory in the world, and by saying על חטא לפניך, we are zocheh to תְּטַהֲרוּ.

Hashem should grant us all a gmar chasimah tova and a gut gebentched yahr.